

Samarbetsbaserad problemlösning (CPS)

Ross Greene har utvecklat *Collaborative and Proactive Solutions (CPS)* som är ett samarbetsbaserat förhållningssätt att möta barn och unga med problemskapande beteenden. Han är psykolog, från Boston i USA och författare till böckerna: *Explosiva barn* (2003) och *Vilse i skolan* (2011).

Den grundläggande filosofin bakom CPS är att *alla barn betar sig bra om de kan*. Om ett barn inte betar sig åldersadekvat i en situation så är det den vuxnes ansvar att ta reda på varför. Barnet har inte utvecklat de kognitiva färdigheter som behövs för att uppfylla kraven som finns i situationen. Kravet övergår alltså barnets förmåga att agera adekvat. Den vuxnes uppgift är att ta reda på och förstå vilka kognitiva färdigheter barnet saknar. För att sedan tillsammans med barnet utveckla färdigheter och strategier för de olika situationerna.

På samma sätt som vissa barn kan vara försenade i läsutveckling, har andra inte utvecklat den tankeförmåga som krävs för att hantera de krav som ställs på dem i vissa vardagssituationer. När kraven blir för höga kan de inte hitta konstruktiva lösningar på problem, inte heller klarar de av att hantera den frustration som situationen framkallar. Den vuxne tittar först på vilka kognitiva krav som ställs på barnet och vilken situation som är den utlösande faktorn (olösta problem), sedan undersöks om barnets kognitiva förmågor och färdigheter kan möta upp de ställda kraven. Ross Greene har sammanställt en lista för bedömning av outvecklade färdigheter: *ALSUP: Assessment of Lagging Skills and Unsolved Problems - Bedömning av utvecklade färdigheter och olösta problem* (Greene 2011 s.45).

CPS utgår inte ifrån diagnoser utan söker förklaringar till barnets beteende i balansen mellan nödvändiga färdigheter och situationens kravnivå. Detta öppnar för att tillsammans hitta fungerande lösningar och strategier. När barnet inte möter upp de förväntningar den vuxne har så behövs en plan. Greene (2011) beskriver tre olika planer som den vuxna har möjlighet att välja när ett barn inte möter upp de förväntningar den vuxne har.

- Plan A. Den vuxne tvingar fram sin vilja. Denna plan fungerar på de flesta barn, de fogar sig i att du bestämmer. Denna plan lär dock inte ut några färdigheter till barn som inte fogar sig.
- Plan C. Den vuxne släpper vissa krav och förväntningar på eleven. Den vuxne får prioritera och välja vilka svårigheter man vill fokusera på och de andra låter man bero, åtminstone för tillfället. Denna plan lär inte heller ut några färdigheter.
- **Plan B.** Den vuxne och barnet samarbetar för att hitta en lösning på problemet som tar hänsyn till bådars perspektiv och som fungerar för dem båda. Det är plan B som är *Collaborative and Proactive Solutions(CPS)*

Plan B innehåller tre steg:

- **Empati:** Den vuxne tar reda på vad som gör barnet frustrerat genom att iaktta och ställa frågor, visa nyfikenhet utan att värdera. Med träning kan ofta barnet börja sätta ord på sin bild av situationen.
- **Definiera problemet:** Den vuxne sätter ord på sin syn på problemet, utan att skuldbelägga och på ett sätt som barnet kan förstå. Plan B tar hänsyn till bådars perspektiv.
- **Invitation- Bjud in till lösning:** Barnet och den vuxne försöker hitta en lösning som tar hänsyn till bådars perspektiv.

Läs mer:

Ross W Greene *Vilse i skolan, hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt*, Studentlitteratur, 2016